

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ

**Голові Ради суддів України
Богдану Монічу**

Шановний пане Богдане!

Висловлюємо Вам вдячність за доволі високу оцінку діяльності Національного агентства України з питань державної служби, зазначену у відкритому листі. І, водночас, надаємо роз'яснення суті змін, внесених до Типових правил внутрішнього службового розпорядку, затверджених наказом НАДС від 03 березня 2016 року № 50, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 25 березня 2016 року за № 457/28587 (далі – Типові правила), які стосуються окремих державних службовців, змушених виїхати за кордон через збройну російську агресію та здійснювати посадові обов'язки і забезпечувати діяльність державних органів за місцем вимушеного перебування.

Передумови уточнення норми Типових правил полягають у визначеній законом необхідності здійснення державними органами повноважень, що передбачено статтею 9 Закону України «Про правовий режим воєнного стану».

Окрім цього, звертаємо Вашу увагу, що з початку збройної російської агресії та введення в дію Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» до НАДС надійшла чимала кількість звернень державних органів і службовців, зокрема тих, що перебували у місцях проведення бойових дій, щодо вимушеної організації дистанційного виконання завдань. Значною мірою такі звернення стосувалися різних форм реагування з боку роботодавців щодо дій працівників, змушених виїхати за кордон. Було зафіксовано випадки неправомірних звільнень, встановлення простою, написання заяв про надання відпусток без збереження заробітної плати у випадку вимушеного виїзду за кордон тощо.

Наголошуємо, що абсолютна більшість державних службовців, які опинилися у такій ситуації, – це жінки із дитиною (дітьми), які мають гарантоване законом право на безпечне материнство, що убезпечує їх від тиску роботодавців та обмежень у реалізації цього права.

Ще одним важливим аспектом, порушеним у Вашому відкритому листі, є критерії та умови організації дистанційної роботи для державних службовців. Зауважимо, що не кожен державний службовець, в тому числі і в апараті суду, може працювати дистанційно на території України чи за її межами.

Наведемо Вам для ознайомлення чинну правову норму. Відповідно до пункту 9 розділу III Типових правил державний службовець може виконувати посадові завдання за межами адміністративної будівлі державного органу за

власною ініціативою і за згодою **безпосереднього керівника та керівника самостійного структурного підрозділу (за наявності)**. Для цього необхідно письмово, зокрема засобами телекомунікаційного зв'язку, погодити перелік завдань та терміни їх виконання.

Підкреслимо, що за межами адміністративної будівлі державного органу допускається виконання лише завдань, що відповідають встановленим вимогам. Зокрема, не потребують:

використання інформації з обмеженим доступом;
доступу до комп'ютерного, телекомунікаційного та/або програмного забезпечення, яке функціонує лише у межах приміщення державного органу;
обов'язкового перебування в приміщенні державного органу.

Правилами внутрішнього службового розпорядку можуть визначатись додаткові умови дистанційного виконання державними службовцями завдань за посадою. Вони залежать від функцій і завдань кожного державного органу. *Отже цілком очевидно, що не всі завдання і не на всіх посадах державної служби можуть виконуватися дистанційно.*

Отож, чи існують об'єктивні застереження щодо можливості виконання державним службовцем завдань за посадою віддалено, за умови відповідності порядку встановлення таких завдань наведеним вище вимогам, якщо його робоче місце знаходиться не у спортивній залі однієї із західних областей України, а у родичів у Кракові або Вільнюсі?

Це запитання виглядає риторичним, з огляду на статтю 33 Конституції України, якою кожному, хто на законних підставах перебуває в Україні, гарантується свобода пересування, вільний вибір місця проживання, право вільно залишати територію України, за винятком обмежень, які встановлюються законом. Громадянин не може бути позбавлений права в будь-який час повернутися до своєї країни.

Таким чином, наказ від 17 березня 2022 року № 20-22 «Про внесення зміни до Типових правил внутрішнього службового розпорядку» прийнято на виконання статті 13 Закону України «Про державну службу» з метою забезпечення формування НАДС відповідної державної політики. Очевидно, що ці зміни відповідають інтересам України, її законодавству і принципам державної служби.

І, нарешті, щодо Ваших застережень про діяльність судової системи в Україні через відповідний наказ НАДС, які Ви висловили у листі. Зазначимо, що відповідно до статті 3 Закону України «Про державну службу» дія цього Закону і Типових правил не поширюється на суддів. Норми законодавства про державну службу, які дозволяють виконувати завдання за посадою дистанційно, жодним чином не загрожують здійсненню правосуддя в Україні.

Можемо припустити, що Ваше звернення зумовлене рішенням Ради суддів України від 14 березня 2022 року №10, яким затверджені рекомендації щодо дистанційної роботи суддів виключно на території України. Втім, вважаємо неспівмірним порівняння правового статусу судді, який приймає рішення іменем України і має відповідні привілеї та імунітети, і державного службовця, який не здійснює керівних функцій і часто позбавлений достатніх соціальних гарантій.

Безумовно, законом не передбачено ухвалення судових рішень за межами держави, визначено поняття таємниці нарадчої кімнати і відповідальність за її розголошення (пункт 5 частини першої статті 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів»). Тож рішення Ради суддів України є цілком обґрунтованим. Водночас зазначене рішення НАДС покликане захистити права громадян, що в свою чергу зменшить навантаження на суди з огляду на значну кількість рішень про звільнення державних службовців з посад після їх евакуації за кордон.

Узагальнюючи надані відповіді на Ваші питання, ми можемо ствердно сказати таке:

судді здійснюють і здійснюватимуть правосуддя в установленому законом порядку, а отже виключно на території України;

виконувати завдання за посадою дистанційно, зокрема за межами України, можуть виключно ті державні службовці, посадові обов'язки яких це дозволяють, і лише в установленому порядку;

питання виїзду за кордон державних службовців, зокрема категорії «А», має бути вирішене за підсумком розгляду Верховною Радою України проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо заборони виїзду за кордон деяким категоріям осіб на період воєнного стану» (реєстр. № 7055);

сумлінне виконання посадових обов'язків державним службовцем має оплачуватись в установленому законом порядку, незалежно від того, де вони виконуються, держава – відповідальний роботодавець, дбає про кожного.

Окремо зауважимо, що території України, які тимчасово окуповані російським загарбником і агресором, залишаються територіями України, а не закордоном, включаючи самопроголошені республіки, згадані у зазначеному відкритому листі.

Сьогодні усі ми, державні службовці, посадові особи місцевого самоврядування, судді, військовослужбовці, дипломати та усі інші громадяни України, повинні боронити нашу державу незалежно від місця виконання своїх професійних обов'язків.

Зрештою, дозвольте підсумувати нашу дружню відкриту дискусію тим, що у цих надскладних умовах ми маємо спільне завдання – забезпечити дієвість державних органів, зберегти кадровий потенціал країни, а після Перемоги – відбудувати Україну.

Цитуючи слова Президента України, зазначимо:

З нами увесь світ!

Слава Україні!

З повагою

Голова

Наталія АЛЮШИНА